

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/51064
EK 12

GÜNLÜDÜR

02 Kasım 2021

Sayı : 64272063-610- 87426

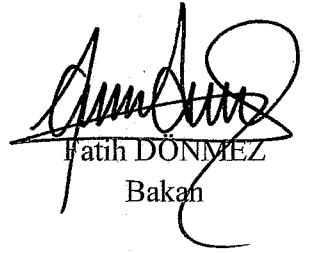
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/51064)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24.09.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-0878873 sayılı yazınız.

İzmir Milletvekili Sayın Tamer OSMANAĞAOĞLU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/51064 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Fatih DÖNMEZ
Bakan

Ek: 7/51064 Esas Numaralı Önerge Cevabı (1 Sayfa)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ TAMER
OSMANAĞAOĞLU'NUN YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN CEVAPLAR**

DÖNEM
27/4

ESAS NO
7/51064

Bor ve bor ürünlerinin tarımda kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla yürütülen AR-GE projeleri sonucunda geliştirilen Etidot-67 ürününün pazarlama ve satış faaliyetleri kapsamında Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü (Eti Maden) ile Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği arasında satış sözleşmesi yapılmıştır. Bu doğrultuda yurt genelinde faaliyet gösteren 1.622 kooperatifte tarım sektörüne yönelik bor ürünlerinin satışı yapılmakta olup, ürün temininde sıkıntı yaşayan çiftçilere de talep edilen ürünler kargo ile ulaştırılmaktadır. Ayrıca 2020 yılında 14.213 ton, 2021 yılı Eylül ayı sonu itibariyle ise 16.812 ton Etidot-67 ürünü ihraç edilmiştir.

Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) ile Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü arasında yapılan iş birliği protokolü çerçevesinde yürütülen “Tarım-Bor Araştırma ve Uygulama Programı” kapsamında Etidot-67 borlu gübresinin yaygın kullanımına doğrudan etkisi olacak bölgelerden ve bor kullanımına en fazla duyarlı olan ürünlerden başlanmak üzere bu alanda geliştirilen 19 proje desteklenmiştir. Başlatılan tüm projelerin birinci yılında toprak ve yaprak örnekleri baz alınarak bor noksan alanlar belirlenmiş, belirlenen bu alanlarda iki yıl üst üste borlu gübre uygulaması ile verim ve kalitedeki etkiler araştırılmıştır. 2012-2019 yılları arasında desteklenen projelerde saptanan verim artışları aşağıda yer almaktadır:

Ürün	Bölge	Verim Artışı (%)
Ayçiçeği	Trakya	10-20
Şeker Pancarı	Konya, Afyon, Karaman, Eskişehir	6-15
Patates	Niğde ve Nevşehir	3-26
Fındık	Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon	10-25
Çay	Doğu Karadeniz	8-22
Mısır	Adana ve Osmaniye	3-19
Buğday	Konya, Karaman, Eskişehir ve Ankara	12,5-21
Sanayi Domatesi	Manisa, Bursa, İzmir, Yalova ve Balıkesir	20-36
Sera Domatesi	Antalya	1-2
Bağ	İzmir, Manisa ve Denizli	20
Zeytin	İzmir, Muğla	25

2014 yılında fındık ve çay projelerine ait sonuçlar Rize ve Ordu’da, 2015 yılında ayçiçeği projesinden elde edilen sonuçlar ise Kırklareli’nde düzenlenen çalıştaylarda başta çiftçiler olmak üzere gübre üreticileri ve araştırmacılarla paylaşılarak farkındalık oluşturulmuştur. Ayrıca 2016’da Eti Maden ortaklığında bilim insanları, agronomistler, öğrenciler, gübre endüstrisi temsilcileri bir araya getirilerek bitki ve toprakta bor araştırmaları konusunda bilgi paylaşımını hedefleyen “Uluslararası Tarımda Bor Sempozyumu” düzenlenmiştir.

Eti Maden tarafından da tarım sektöründe bor ürünleri kullanımı konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla 2016’da 15, 2017’de 14, 2018’de 5, 2019’da 6, 2020’de 2, 2021’de 3 tarım fuarına katılım sağlanmış olup, yılsonuna kadar 2 fuara daha katılım sağlanması planlanmıştır. Yine 2017’de “Borun Tarımdaki Önemi ve Etkileri” konulu, 2018’de “Borun Bitkiler Üzerindeki Etkisi” konulu tanıtım toplantıları gerçekleştirilmiş, 2020’de düzenlenmesi planlanan etkinlikler ise pandemi sebebiyle gerçekleştirilememiştir.

Eti Maden tarafından bor ürünlerinin tarım sektöründe kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla gerçekleştirilen sektöre yönelik yeni ürün ve ürün geliştirme çalışmaları kapsamında granül ürünler (boraks pentahidrat, üleksit ve kolemanit), Etifert, ABCOL 3367 ve Eti-Kbor ürünleri geliştirilerek yurt içi/yurt dışı piyasaya arz edilmiştir. Ayrıca sıvı bor gübresi üretimi, özel granül ürünlerin üretilmesi ile sera denemeleri, çinko borat ürünün çinko ve bor kaynağı olarak uygulanabilmesine yönelik çalışmalar ile sera denemeleri ve laboratuvarında nano boyutta sentezlenen kalsiyum borat gübresine yönelik ürün geliştirme çalışmaları yürütülmektedir.